

Huvudman

Stockholms kommun
registrator.utbildning@edu.stockholm.se

Ärendet

Tillsyn av Hässelbygårdsskolan i Stockholms kommun.

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Stockholms kommun att senast den 15 augusti 2023 ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande utformning av beslut om anpassad studiegång och åtgärdsprogram, anmälan av kränkande behandling samt beslut om disciplinära åtgärder. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Stockholms kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Stockholms kommun ska vidta följande åtgärder

Utformning av beslut om anpassad studiegång och åtgärdsprogram

1. Se till att det av åtgärdsprogram framgår hur elevens behov av särskilt stöd ska tillgodoses. Detta innebär att vid beslut om särskilt stöd i form av anpassad studiegång ska åtgärdsprogrammet innehålla information om de avvikelser som görs från den timplan samt de ämnen och mål som annars gäller för utbildningen (3 kap. 9 och 12 §§ skollagen).

Anmälan av kränkande behandling

1. Se till att all personal vid minst ett tillfälle innan 15 mars 2023 ges information om att anmälan ska göras till rektorn då en personal får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten. Huvudmannen ska dokumentera skriftligt när och hur informationen har lämnats. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder den 15 augusti 2023. (6 kap. 10 § skollagen.)

Beslut om disciplinära åtgärder

1. Se till att vid minst ett tillfälle innan den 15 mars 2023 informera biträdande rektorn, lärarna och övrig personal på skolan om vilka disciplinära åtgärder som får vidtas mot enskilda elever, under vilka förutsättningar som dessa åtgärder får vidtas samt vem som får vidta åtgärderna. Huvudmannen ska dokumentera skriftligt när och hur informationen har förmedlats. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder den 15 augusti 2023. (2 kap. 8 och 34 §, 5 kap. 6-16 och 22-24 §§ skollagen).

Anmärkning

Skolinspektionen tilldelar med stöd av 26 kap. 11 § skollagen Stockholms kommun en anmärkning avseende brister rörande anmälan om elevers behov av särskilt stöd och utredning av elevers behov av särskilt stöd. Stockholms kommun ska senast 15 augusti 2023 vidta de åtgärder som huvudmannen bedömer är nödvändiga för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Beslutet om anmärkning får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Avstående från ingripande

Skolinspektionen avstår med stöd av 26 kap. 12 § p. 3 skollagen från att ingripa mot Stockholms kommun avseende brister rörande plan mot kränkande behandling. Skolinspektionen avslutar därmed ärendet i denna del.

Beslutet om avstående från ingripande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i de delar det avser extra anpassningar, studiehandledning på modersmål och garantin för tidiga stödinsatser.

Om ärendet

Skolinspektionen har utifrån myndighetens risk- och väsentlighetsanalys våren 2022 inlett en tillsyn av Hässelbygårdsskolan i Stockholms kommun.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Hässelbygårds-skolan följer gällande bestämmelser om bland annat utformning av beslut om anpassad studiegång och åtgärdsprogram, anmälan av kränkande behandling, beslut om disciplinära åtgärder, anmälan om elevers behov av särskilt stöd, utredning av elevers behov av särskilt stöd, plan mot kränkande behandling, extra anpassningar, studiehandledning på modersmål och garantin för tidiga stödinsatser.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, lärare, personal i elevhäl-san och rektorn den 10-11 maj 2022, 3 juni 2022 och den 15 september 2022 samt lektionsobservationer den 24 april 2022. Som en del av tillsynen har även doku-mentation granskats, bl.a. pedagogiska utredningar, betygskataloger, åtgärdspro-gram, beslut om anpassad studiegång och plan mot kränkande behandling. Huvud-mannen har getts tillfälle att yttra sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Skolinspektionen redogör först för de omständigheter som framkommit i tillsynsut-redningen och som ligger till grund för myndighetens bedömning, därefter anges de bestämmelser som tillämpas och slutligen redovisar Skolinspektionen sin be-dömning i det här fallet.

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmel-serna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de be-stämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skolla-gen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det fram-kommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Uppformning av beslut om anpassad studiegång och åtgärdsprogram

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen har tagit del av och granskat fem beslut om anpassad studiegång för elever på Hässelbygårdsskolan vårterminen 2022. För tre elever, som enligt rek-torn har beslut om anpassad studiegång, saknas beslut om åtgärdsprogram. För de eleverna har beslut om anpassad studiegång endast fattats i ett dokument med ti-teln "*anpassad studiegång*". Besluten består enbart av en lista av olika ämnen utan ytterligare information än elevens namn samt under vilken tidsperiod som beslutet gäller. Av besluten framgår inte vem som fattat beslutet, om beslutet går att över-klaga, motivering till varför beslutet fattats, om de ämnen som listas är sådana som eleven ska läsa fortsatt eller om ämnena ska tas bort från elevens utbildning. Det

framgår inte heller om ett ämne helt ska tas bort från elevens schema eller om anpassningen gäller enbart i vissa delar av ämnet. Rektorn har skriftligen bekräftat att de dokument som rektorn sänt in till Skolinspektionen i ärendet är de enda beslut som fattats för eleverna.

För en elev som har anpassad studiegång finns beslut om åtgärdsprogram, men åtgärdsprogrammet saknar information om hur elevens anpassade studiegång ska utformas. Åtgärdsprogrammet innehåller enbart en skrivning om att eleven behöver kortare skoldagar med en hänvisning till ett separat beslut om anpassad studiegång. Varken i åtgärdsprogrammet eller i elevens beslut om anpassad studiegång framgår något ytterligare om vilket stödbehov eleven har eller hur det ska tillgodoses. För en elev har beslutet om anpassad studiegång fattats i ett åtgärdsprogram undertecknat av rektorn.

Rättslig reglering

Ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn. Ett åtgärdsprogram ska utarbetas för alla elever som ska ges särskilt stöd. Rektorn får inte överlåta sin beslutanderätt till någon annan om beslutet innebär att särskilt stöd ska ges enligt 3 kap. 12 § skollagen. Om en utredning enligt 3 kap. 7 § visar att eleven inte behöver särskilt stöd, ska rektorn eller den som rektorn har överlåtit beslutanderätten till i stället besluta att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas. (3 kap. 9 § skollagen.)

Om det särskilda stödet för en elev i grundskolan inte i rimlig grad kan anpassas efter elevens behov och förutsättningar, får ett beslut enligt 3 kap. 7 § innebära avvikelser från den timplan samt de ämnen och mål som annars gäller för utbildningen (anpassad studiegång). (3 kap. 12 § skollagen.)

I ärenden som avser myndighetsutövning mot någon enskild, i enlighet med skollagen, hos en skolhuvudman tillämpas bland annat följande bestämmelser i förvaltningslagen (2017:900): 27 § om dokumentation av uppgifter, 31 § om dokumentation av beslut, 32 § om motivering av beslut samt 33 och 34 §§ om underrättelse om innehållet i beslut och hur ett överklagande går till. (29 kap. 10 § skollagen.)

För varje skriftligt beslut ska det finnas en handling som visar dagen för beslutet, vad beslutet innehåller, vem eller vilka som har fattat beslutet, vem eller vilka som har varit föredragande, och vem eller vilka som har medverkat vid den slutliga handläggningen utan att delta i avgörandet. (31 § förvaltningslagen.)

Ett beslut som kan antas påverka någons situation på ett inte obetydligt sätt ska innehålla en klagande motivering, om det inte är uppenbart obehövligt. En sådan motivering ska innehålla uppgifter om vilka föreskrifter som har tillämpats och vilka omständigheter som har varit avgörande för myndighetens ställningstagande. (32 § förvaltningslagen.)

Beslut av en rektor får överklagas hos Skolväsendets överklagandenämnd i fråga om åtgärdsprogram enligt 3 kap. 9 §, särskilt stöd i en särskild undervisningsgrupp

eller enskilt enligt 3 kap. 11 §, eller anpassad studiegång enligt 3 kap. 12 §. (28 kap. 16 § skollagen.)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att huvudmannens verksamhet vid Hässelbygårdsskolan inte lever upp till författningars krav avseende beslut om anpassad studiegång.

I tre av de granskade elevärendena har eleven som beviljats anpassad studiegång inte ett upprättat åtgärdsprogram kopplat till beslutet om anpassad studiegång. Av bestämmelserna om åtgärdsprogram i skollagen framgår att anpassad studiegång är att betrakta som ett särskilt stöd. Vidare framgår att ett åtgärdsprogram alltid ska utarbetas för en elev som ges särskilt stöd. I elevernas beslut om anpassad studiegång framgår inte vilka avvikelser som görs från den av huvudmannen beslutade timplanen samt de mål som annars gäller för utbildningen, för att tillgodose elevernas behov av särskilt stöd.

Besluten om anpassad studiegång är otydligt utformade och saknar motivering. Av besluten om anpassad studiegång för dessa elever framgår inte när besluten fattats och av vem. Det saknas även en hänvisning till hur vårdnadshavaren ska gå tillväga för att överklaga beslutet. Anpassad studiegång är ett beslut som enligt skollagens bestämmelser kan överklagas till skolväsendets överklagandenämnd. Enligt förvaltningslagen ska ett beslut vara tydligt motiverat om det inte är uppenbart obehövligt. Skolinspektionen bedömer därför att fyra av de fem beslut om anpassad studiegång som Skolinspektionen har tagit del av är inte fattade i enlighet med författningarnas krav.

Anmälan av kränkande behandling

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Vid två intervjuer uppger lärarna att alla fall där elever uppger att de blivit utsatta för kränkningar inte anmäls till rektorn. Lärarna uppger att det kan vara svårt att avgöra om elevens upplevda kränkning bör anmälas eller inte och att lärarna inte har möjlighet att anmäla alla mindre incidenter även om de kan upplevas som kränkande. Vidare uppger lärarna att det sker kränkningar i klassen när en lärare är frånvarande och att dessa kränkningar inte anmäls av den vikarie som ersätter läraren. Rektorn uppger i en intervju att hon tror att det finns ett stort mörkertal gällande incidenter med inslag av kränkande behandling som inte kommer skollagen tillkänna.

Rättslig reglering

En lärare, förskollärare eller annan personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudman-

nen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden. (6 kap 10 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att Hässelbygårdsskolan brister i sitt arbete mot kränkande behandling. Av Skolinspektionens utredning framgår att inte personal inte alltid anmäler till rektorn då de får kännedom om att en elev anses sig ha blivit utsatt för kränkande behandling.

Skolinspektionen vill i sammanhanget framhålla att anmälningsskyldigheten omfattar alla händelser där en elev upplever sig ha blivit utsatt för kränkande behandling. Det ska inte göras någon värdering av hur allvarlig en händelse är innan den anmäls till rektorn respektive huvudmannen. Det är av stor vikt för hela skolans verksamhet att händelser av kränkande behandling anmäls. Dels för att skolan ska kunna bedriva ett effektivt arbete mot kränkande behandling gällande enskilda elever, men även för att skolan ska kunna genomföra ett bra utvecklingsarbete vad gäller samtliga elevers skolmiljö. Genom anmälningarna kan skolan identifiera var det finns behov av att genomföra insatser för att förbättra elevernas tillvaro på skolan. Detta innebär att det utöver det faktum att det finns en lagstadgad anmälningsskyldighet även är av betydelse för skolans utvecklingsarbete är att alla fall då elever upplever sig ha blivit utsatta för kränkande behandling anmäls, större såväl som mindre.

Beslut om disciplinära åtgärder

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Vid intervju uppger lärarna att två elever på skolan stängts av för ordningsstörande beteende under vårterminen 2022. Eleverna har varit avstängda en dag vardera med anledning av att de hamnat i fysisk konflikt med varandra under skoltid. Enligt lärarna har eleverna stängts av för att kunna lugna ned sig och den biträdande rektorn har fattat beslutet om avstängning. Rektorn uppger i intervju att hen inte känner till avstängningarna av dessa två elever och att hen har kunskap om att det enbart är rektorn som enligt skollagen får fatta beslut om avstängning.

Rättslig reglering

Disciplinära åtgärder enligt 5 kapitlet skollagen får vidtas endast om de står i rimlig proportion till sitt syfte och övriga omständigheter (5 kap. 6 § skollagen).

I grundskolan får rektorn besluta att stänga av en elev helt eller delvis om eleven agerar på ett sådant sätt att andra elevers eller personals säkerhet bedöms vara hotad. Rektorn får även besluta att stänga av en elev helt eller delvis om åtgärder enligt 5 kap. 13 § inte är tillräckligt ingripande eller inte är möjliga att genomföra eller det finns särskilda skäl med hänsyn till elevens beteende, och det är nödvändigt med hänsyn till övriga elevers trygghet och studiero. Rektorn får inte uppdra åt någon annan att fatta beslut. (5 kap. 14 § skollagen.)

Av 5 kap. 13 § skollagen framgår att rektorn bland annat får besluta att en elev tillfälligt ska ges undervisning vid en annan skolenhet eller på en annan plats inom huvudmannens organisation om beslut om omplacering av eleven inom samma skolenhet enligt 5 kap. 12 § inte är tillräckligt ingripande för att tillförsäkra andra elever trygghet och studiero eller inte är möjligt att genomföra (5 kap. 13 § skollagen).

Ett beslut enligt 5 kap. 14 § får innebära avstängning endast under den tid som behövs för en skyndsam utredning av vilka andra åtgärder som kan behövas. En elev får inte stängas av för en längre tidsperiod än en vecka och inte heller vid fler tillfällen än två gånger per kalenderhalvår (5 kap. 15 § skollagen). Rektorn ska informera huvudmannen när han eller hon har fattat ett beslut om avstängning. Om eleven är under 18 år ska även socialnämnden informeras om beslutet. (5 kap. 16 § skollagen.) Vidare ska en åtgärd enligt 5 kap. 14 § dokumenteras skriftligt av den som genomfört åtgärden (5 kap. 24 § skollagen).

Beslut av en rektor om avstängning av en elev enligt 5 kap. 14 § får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. (Skollagen 28 kap. 9 §.)

I ärenden som avser myndighetsutövning mot någon enskild, i enlighet med skollagen, hos en skolhuvudmanens skild huvudman tillämpas bland annat följande bestämmelser i förvaltningslagen (2017:900): 27 § om dokumentation av uppgifter, 31 § om dokumentation av beslut, 32 § om motivering av beslut samt 33 och 34 §§ om underrättelse om innehållet i beslut och hur ett överklagande går till. (Skollagen 29 kap. 10 §.)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att Hässelbygårdsskolan har brister avseende hur avstängning av elever tillämpas som disciplinär åtgärd. Utredningen visar att den biträdande rektorn, istället för skolans rektor, fattat beslut om att stänga av två elever vårterminen 2022. Av skollagens bestämmelser om avstängning som en disciplinär åtgärd framgår att rektorn inte kan delegera den arbetsuppgiften till någon annan anställd vid skolenheten. Det åligger huvudmannen att se till att all personal i den verksamhet som huvudmannen har ansvar för enligt skollagen har nödvändiga insikter i de föreskrifter som gäller för skolväsendet. I det ingår att informera personal på skolan om vilka disciplinära åtgärder som får vidtas mot enskilda elever, under vilka förutsättningar som dessa åtgärder får vidtas samt vem som får vidta åtgärderna. Att det är rektor som fattar beslutet om avstängning är av vikt för att rektorn ska kunna fullfölja sin skyldighet att informera såväl huvudman som socialnämnden om att eleven stängts av från utbildningen.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Stockholms kommuns verksamhet vid Hässelbygårdsskolan uppfyller inte författningarnas krav vad gäller utformning av beslut om anpassad studiegång och åtgärdsprogram, åtgärder mot kränkande behandling och beslut om disciplinära åtgärder. Det finns därför skäl att förelägga Stockholms kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Anmärkning

Anmälan om elevers behov av särskilt stöd

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Hässelbygårdsskolans har en skriftlig handlingsplan som beskriver processen och ansvarsfördelningen gällande att utforma extra anpassningar och särskilt stöd för enskilda elever. Skolinspektionen har tagit del av handlingsplanen. Vid intervju uppger representanter för elevhälsan och lärare att handlingsplanen är känd av personalen i skolan.

Skolinspektionen har i tillsynsärendet granskat betygskatalogen för årskurs 6-9 gällande vårterminen 2021, höstterminen 2021 samt vårterminen 2022. Vid en intervju med lärare och elevhälsa ställdes fördjupande frågor om tio elever som haft betyget F i ett eller flera ämnen under en sammanhängande period av två till tre terminer. Två av de tio granskade eleverna var inte anmälda av lärarna till rektorn enligt skolans rutin för anmälan när det befaras att en elev inte kommer att nå godkända betyg trots extra anpassningar. Lärare och representanter för elevhälsan uppger vid en intervju att de inte vet anledningen till att den ena eleven inte blivit anmäld till rektorn enligt skolans rutin. För den andra eleven uppger lärare och elevhälsa att skälet till att eleven ännu inte är anmäld enligt skolans rutin är att elevens problematik bottnar i koncentrationssvårigheter och inte en svårighet för det specifika ämnet.

Rättslig reglering

Om det inom ramen för undervisningen, genom användning av ett nationellt kartläggningmaterial eller ett nationellt bedömningsstöd, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen enligt 3 kap. 5 §, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. (3 kap. 7 § skollagen.)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att lärare på skolan inte alltid anmäler till rektorn när de befarar att en elev inte kommer att uppfylla betygskriterierna eller kriterierna för bedömning av kunskaper i ett ämne trots att stöd har getts i form av extra anpassningar. Om personal inte anmäler att en elev kan vara i behov av särskilt stöd trots att det befaras att eleven inte kommer att klara de betygskriterier som minst ska uppfyllas och eleven getts stöd i form av extra anpassningar, finns en risk att rektorn inte får kännedom om elevens stödbehov. I sådana fall finns även en risk att rektorn inte startar en utredning om elevens behov av särskilt stöd.

Utredning av elever behov av särskilt stöd

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen .

Vid intervju med lärare och elevhälsa framkommer att det finns en elev på skolan som anmälts till rektorn enligt skolans rutin för hur en lärare ska anmäla att denne befarar att en elev inte kommer att nå godkända betyg trots extra anpassningar men där elevhälsan inte skyndsamt startat en utredning av elevens behov av särskilt stöd. Eleven har haft betyget F i totalt tre ämnen under höstterminen 2021 och vårterminen 2022. Lärarna och representanter för elevhälsan uppger vid intervju i september 2022 att eleven anmälde av lärarna till rektorn enligt skolans rutin i april 2022 och vid intervjutillfället i september 2022 var en utredning fortfarande inte inledd för eleven. Rektorn uppger vid intervju att hon har delegerat uppgiften att starta utredningar av särskilt stöd till elevhälsan.

Vid en intervju uppger representanter för elevhälsan att skolan generellt avstår från att starta utredningar om elevers behov av särskilt stöd i ämnet engelska. Lärare och representanter för elevhälsan uppger vid intervjuer att skolan saknar speciallärare med kompetens inom ämnet engelska och att skolan därmed inte kan erbjuda eleven särskilt stöd i engelska. Ingen elev på skolan har vid tiden för intervjun i september 2022 åtgärdsprogram och särskilt stöd i ämnet engelska men det finns enligt lärarna och elevhälsan minst tre elever som skulle vara i behov av det. Skolinspektionen har i ärendet genomfört granskning av skolans betygs kataloger för vårterminen 2021, höstterminen 2021 samt vårterminen 2022. 34 av totalt 148 elever i årskurs 6-8 har enligt betygs katalogerna haft betyget F eller streck i ämnet engelska under de två eller tre senaste terminerna. Enligt elevhälsans representanter och de intervjuade lärarna erbjuds de elever som har svårigheter att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas undervisning i engelska i stället för val av moderna språk som åtgärd för att nå godkända betyg.

Rättslig reglering

Om det inom ramen för undervisningen, genom användning av ett nationellt kartläggningmaterial eller ett nationellt bedömningsstöd, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst

ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen enligt 3 kap. 5 §, ska detta anmälas till rektorn. Det samma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd. (3 kap. 7 § skollagen.)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att skolan inte alltid skyndsamt utreder elevers eventuella behov av särskilt stöd, även om det framkommit att det befaras att eleverna riskerar att inte nå godkänt betyg i ämnet.

Av utredningen framgår att elevhälsan fortfarande inte initierat en utredning av en elevs behov av särskilt stöd fem månader efter att en anmälan inkommit från en lärare om att denne befarar att eleven inte kommer att nå godkända betyg trots extra anpassningar. Skolan lever därmed inte upp till skollagens krav på att en utredning ska startas skyndsamt efter att en sådan anmälan inkommit till rektorn.

Utredningen visar även att skolan generellt sett inte initierar utredningar av elevers behov av särskilt stöd för elever med svårigheter att nå godkända betyg i ämnet engelska. Detta trots att en betydande andel av eleverna i årkurs 6-8 inte nått godkända betyg i ämnet under de senaste 2-4 terminerna. Skolinspektionen vill i detta hänseende framhålla att det inte är möjligt för en skola att utifrån skolans resurser avstå från att starta utredningar av en elevs behov av särskilt stöd. En elev får förvisso erbjudas att läsa engelska istället för ett modernt språk som språkval om eleven själv önskar detta. Skolinspektionen vill dock framhålla att detta inte påverkar skolans skyldighet att utreda en elevs eventuella behov av särskilt stöd i ämnet, om eleven befaras att inte klara de betygsgränser som ska uppfyllas trots stöd i form av extra anpassningar.

Val av ingripande

Skolinspektionen får i stället för att meddela ett föreläggande tilldela en huvudman som står under dess tillsyn en anmärkning vid mindre allvarliga överträdelser av vad som gäller för verksamheten (26 kap. 11 § skollagen). Huvudmannen är då skyldig att inom viss tid åtgärda de brister som föranlett anmärkningen.

Utredningen visar att bristerna gällande anmälan och utredning av elevers behov av särskilt stöd är begränsad till enstaka elever. Mot denna bakgrund bedömer Skolinspektionen bristerna som mindre allvarliga och finner därför skäl att tilldela ange Stockholms kommun en anmärkning.

Avstående från ingripande

Plan mot kränkande behandling

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen har tagit del av och granskat Hässelbygdsskolans plan mot kränkande behandling för läsåren 2021/2022 och 2022/2023.

Skolinspektionen har inte identifierat några planerade åtgärder mot kränkande behandling för kommande läsår i planen för läsåret 2021/2022 och inte heller någon redogörelse för hur de planerade åtgärderna för föregående år har genomförts. Lärarna sade sig vid intervju i juni 2022 inte ha kännedom om att några planerade åtgärder hade tagits fram i samband med att planen för läsåret 2021/2022 upprättades. Rektorn uppgav vid intervju att hon hade för avsikt att arbeta om planen till framtagandet av plan mot kränkande behandling för läsåret 2022/2023.

Planen mot kränkande behandling för läsåret 2022/2023 har en annan struktur i jämförelse med föregående års plan. Planen innehåller bland annat en redogörelse över vilka åtgärder mot kränkande behandling som skolan har för avsikt att genomföra under läsåret. I planen mot kränkande behandling för läsåret 2022/2023 återfinns inte någon redogörelse av resultatet av föregående års genomförda åtgärder.

Rättslig reglering

Huvudmannen ska se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan (6 kap. 8 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Skolans plan mot kränkande behandling för läsåret 2022/2023 saknar uppföljning av föregående års åtgärder mot kränkande behandling. Vid utarbetandet av plan mot kränkande behandling för läsåret 2022/2023 har dock skolan utvecklat både strukturen och innehållet i planen i jämförelse med föregående år. En redogörelse av planerade åtgärder mot kränkande behandling för det kommande läsåret har införts, vilket saknades i planen för läsåret 2021/2022. De planerade åtgärderna är utformade som såväl förebyggande som främjande och har en tydlig koppling till verksamheten. Då inga planerade åtgärder för kommande läsår redovisats i skolans plan mot kränkande behandling för läsåret 2021/2022 så saknas därmed även en möjlighet för skolan att redogöra för hur de planerade åtgärderna för föregående år har genomförts i planen för läsåret 2022/2023. Ett avsnitt om hur uppföljning ska ske efter läsåret finns dock med i planen för läsåret 2022/2023. Skolinspektionen förutsätter att bristen därmed inte kommer att kvarstå när plan mot kränkande behandling upprättas för läsåret 2023/2024 då skolan har planerat åtgärder

för läsåret 2022/2023 som skolan kan redogöra resultaten för i planen för läsåret 2022/2023.

Val av ingripande

Skolinspektionen får enligt 26 kap. 12 § skollagen avstå från att ingripa bl.a. om det med hänsyn till omständigheterna finns särskilda skäl mot ett ingripande. Stockholms kommuns verksamhet vid Hässelbygårdsskolan uppfyller inte författningarnas krav vad gäller utformningen av plan mot kränkande behandling. Skolinspektionen bedömer dock att huvudmannen vidtagit nödvändig rättelse genom att ha utvecklat såväl strukturen som innehållet i planen för läsåret 2022-2023. Skolinspektionen förutsätter att bristen avseende avsaknad av en redogörelse av föregående års genomförda årliga åtgärder inte kommer att kvarstå när läsåret 2023-2024 års plan mot kränkande behandling upprättas. Skolinspektionen finner därför skäl att avstå från att ingripa.

Områden utan konstaterade brister

Extra anpassningar

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Lärare, rektor och elevhälsa uppger vid flera intervjuer att lärare ger extra anpassningar till elever som befaras att inte komma att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas. Exempel på extra anpassningar som nämns vid intervjun är stödtid med specialläraren, en till en undervisning samt mindre undervisningsgrupp i vissa ämnen.

Rättslig reglering

Om det befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas ska en elev skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen (3 kap. 5 § skollagen.).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Studiehandledning på modersmål

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av intervjuer med lärare och elevhälsa framkommer inte annat än att studiehandledning på modersmål erbjuds till de elever på skolan som behöver det. Eleverna erbjuds i grunden studiehandledning på modersmål en timme i veckan och det framkommer inte annat än att skolan har tillgång till studiehandledare på de språk

som eleverna behöver. Vid intervjuerna framkommer att det är möjligt att ansöka om studiehandledning på modersmål i större omfattning än det generella erbjudandet om eleven behöver det.

Rättslig reglering

En nyanländ elev, som har tagits emot inom skolväsendet i högstadiet i grundskolan och vars kunskaper har bedömts enligt 3 kap. 12 c § ska få studiehandledning på modersmålet om det inte är uppenbart obehövt. Studiehandledningen ska syfta till att ge eleven förutsättningar att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas. Studiehandledningen får ges på elevens starkaste skolspråk, om det är ett annat än modersmålet. (3 kap. 12 i § skollagen).

En elev ska få studiehandledning på sitt modersmål, om eleven behöver det. En elev som ska erbjudas modersmålsundervisning och som före sin ankomst till Sverige har undervisats på ett annat språk än modersmålet får ges studiehandledning på det språket i stället för på modersmålet, om det finns särskilda skäl. (5 kap. 4 § skolförordningen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Garanti för tidiga stödinsatser

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Lärare för lågstadiet uppger vid en intervju att skolan använder sig av de nationella kartläggningsmaterialen i förskoleklass, de nationella bedömningsstöden i årskurs 1, 2 och 3 samt de nationella proven i årskurs 3. En sammanställning av elevernas resultat görs i skolans digitala skolplattform som både lärare och vårdnadshavare har tillgång till. Vanliga stödinsatser som ges efter att skolan har analyserat elevernas resultat är lästräning och träning i läsförståelse. Överlämning sker mellan lärare från förskoleklass till årskurs 1 samt årskurs 3 till årskurs 4 gällande elevernas extra anpassningar och kunskapsresultat.

Rättslig reglering

Förskollärare och lärare ska använda de nationella kartläggningsmaterialen i förskoleklass, de nationella bedömningsstöden i årskurs 1 och de nationella proven i årskurs 3. (8 kap. 2–2 a §§, 9 kap. 20, 21 och 22 b–c §§ skolförordningen [2011:185] samt Skolverkets föreskrifter om obligatoriska nationella kartläggningsmaterial i språklig medvetenhet och i matematiskt tänkande i förskoleklass [SKOLFS 2019:16], Skolverkets föreskrifter om obligatoriska nationella bedömningsstöd i svenska, svenska som andraspråk och matematik i årskurs 1 i grundskolan [SKOLFS 2016:66] samt Skolverkets föreskrifter om nationella prov i årskurs 3, 6 och 9 i grundskolan läsåret 2021/2022) [SKOLFS 2020:200].)

Om det utifrån nationella kartläggningsmaterial, nationella bedömningsstöd eller nationella prov finns en indikation på att en elev inte kommer nå kunskapskraven i aktuella ämnen ska ansvarig förskollärare eller lärare, i samråd med personal med specialpedagogisk kompetens, göra en särskild bedömning av elevens kunskapsutveckling. (3 kap. 4 och 4 a §§ skollagen)

Om det efter en sådan bedömning kan befaras att eleven inte kommer att uppnå de kunskapskrav som anges där ska det skyndsamt planeras sådant stöd som anges i 3 kap. 5 § eller göras en anmälan till rektorn enligt 3 kap. 7 §. (3 kap. 4 § skollagen.)

I slutet av förskoleklassen och i slutet av lågstadiet ska det genomföras en uppföljning av de extra anpassningar som getts i ämnena svenska, svenska som andraspråk och matematik. Resultatet av denna uppföljning ska överföras till den lärare som ska ansvara för eleven i nästa årskurs. (3 kap. 4 b § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Beslutet har fattats av utredaren Erik Almqvist

Utredaren Maria Klasson har varit föredragande i ärendet.

I ärendets slutliga handläggning har även utredaren Emma Bäckman medverkat.